

R.M.I.4°

209

Valkai András

Bánk bán

Debrecen

1574

Bánk Bán.

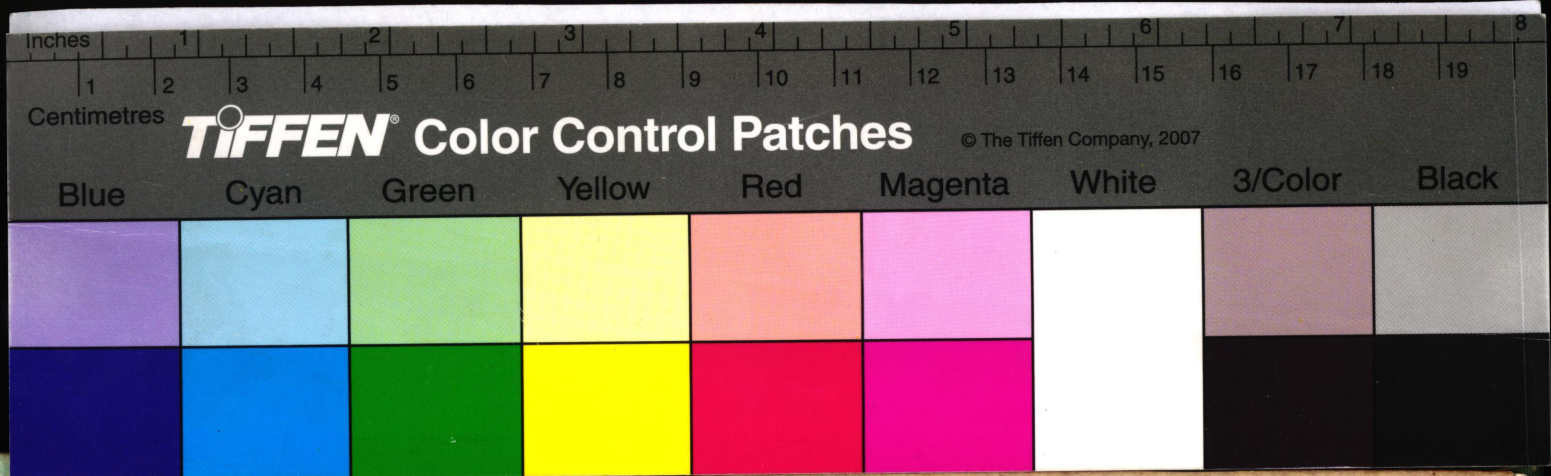
Valkay Andrásról.

1567.

Ferris:

Horányi Kotorwán kiadvást ismer 1773^b;
 Sándor is azt, s ez egy 1775^h debreceni
 emléke, bizonyosan hibásan a jelen 1774^h
 helyett A Múzeumban nincs meg.
 Schedel.

110

M. ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

AZ NAGYSAGOS
BANK BANNAK HISTORIA, MI-
kepen az Andras Kiraly felesége, az Bank Ban iambor
hytes feleséget az eczeuel meg széplésirtete: S-mi-
keppen Bank Ban az ő iambor hytesenek meg
széplősytetteért az Kiralne alszont
le vagra.

DEBRECEMBE,
Nyomtatott Komlos Andras által.
Anno 1574.

M. ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

AZ NAGYSAGOS
BANK BANNAK HISTORIA, MI-
kepen az Andras Kiraly felesége, az Bank Ban iambor
hytes feleseger az eczeuel meg seplestire: S-mi-
keppen Bank Ban az o iambor hytesenek meg
seplestyteteseert az Kiralne asszont
le vagra.

DEBRECEMBE,
Nyomtatott Komlos Andras alal.
Anno 1574.

Ok szép dolgok vannak nekünk meg
iruan, Historiakban szépen be foglal-
uan Vannak nekünk szépen meg irat-
tatuan, Szép dolgokual Kronikak
vadnak rakuan.

Egy régi dologrul most nekrek szolok, Kerlek hog
feienkent ra halgassatok, Tizta ^{rele} szép peldat hallo-
tok, Kit netalam soha sem halottatok.

Masod Andras harmad Bela fiaual, Es felesegerül
Nemet Gertrudrul, Szolok mostan az vitez Bank Ban
nerul, Kiralne alszonnial törtent dolgarul.

Mikor Andras volna az Kiralsagban, Zendüles lön
az Keresztien orsagban, Sok Kiralyok lönnek oly io
szandekben, Pogan ellen hogy indulnanak hadban.

Mind egészlő akarattal valaztak, Andras kiralt az
sönt had előt hagiak, Az had dolgar Andras kiralyra
bizak, Halgarnia mindennek ötet hagiak.

Enny esztendőben meg valtas vran, Ezer ket száz
esztendők elmuluan, Az hydeg őz io üdöre forduluan,
Minden felől az hadak el induluan.

Andras kyraly ez dolgon meg erüle, Kazdagon szép
Magyar haddal kezüle, Akar lenny poganok üldö-
zdie, Christus neue karomlok kergetdie.

Orsag gongiat biza egy solgaiara, feleseger gyer-
meket egy fő vra, Nemzetsegbül az io vitez Bank
Banra, Bank Bant hagia orsaga oltalmara.

Igassagot hagia szolgaltatnia, Meg ne hadgia Or-
sagat romlania, Gonoszlagot meg büntetnie hagia,
Kipeben hagia Orsagat birnia.

Bank Ban iambor vitez vrhu vala, Ezen u zueben
öruendös vala, Batorsaggal tiztit föl vette vala, Ma-
gar arra elegnek ruggia vala.

Zandekozyk tizryben iamborsagal, Meg mutassa
Kiralnak szolgaltatnyat, Orsag nepeuel szeretesse ma-
gar, Kiraly utan fellieb vygie u dolgar.

Batorsaga nagy vala az Bank Bannak, Tökellötös
iamborsaga az vrnak, Vitezsege io erkölczye vrfinak,
örül vala azért u ez dolognak.

De a szerenczienek u allapattyat, Nem tudhattya
meg senki annak dolgar, Meli gyorsan mas fele fordit-
tya magar, Cziuda kepen fordattia u haioiat.

Kopaz neki csak eg fűrt haya vagion, Mint tukor-
nek oly tündöklese vagyon, Az u iarasa forgo selen
vagion, Termezety hog mindenkor forogyon.

Nem köl hidny azért u forgassanak, Mint az forgo
zelnek u sugassanak, Mert hamar változasa lezen an-
nak, Mint meg mutattya peldaia Bank Bannak.

Mert mikoron az Kiraly el ment volna, Alsöny-
hoz egy attiafia iut volna, Ki egy ember gyermeke ve-
le volna, Nennyet vigasztalna hozza iut volna.

Nennyet kery hogy semmit ne bankodgiek, Es u
keferilegetül meg zunnick, Zomorusagarul hog el ta-
uozzik, Siras ohaitastul el feleldözsek.

Mint

Mint szerelmes attiafiat vg kery, Ezökrul feleldöz-
zek azon kery, Kefergeter vigasagra tereti, Szerelmes
nennyet süből ig kery.

Bank Ban feleseger akkor ott tartia, Hogy Kiralne
alsöont dis szolgallia, Kiraly tauol leteben vigasztallia,
Szolgaltatit azzalis ö mutattia.

Ekes termete szép vala alsöonnak, Sokan cziudal-
kornak szépségen annak, Tökellotes vala iamborsaga
annak, Io hyrek neuek alsöonyhoz valanak.

Attiafia az Kiralne alsöonnak, Szerelmere geriede
Bank Bannenak, Es meg ielenek Kiralne alsöonnak,
Szerelmében lön vakulala annak.

Semmi kepen mert azt nem titkolhattia, Santasá-
got mint el nem titkolhattia, Az szerelmer vgyan nem
titkolhattia, Mert az üdö azt ky nyilat koztatta.

Meg bolondul ember szerelem miat, Az ky annak
fekszik vak tüze alatt, Búkat banatokat sokakat vallat,
vegre poklotis miatta talallia.

De terek mar az el kezdet dologra, Kiralne alsöon-
nak nagy vaklagara, Mikepen gondola attiafiara, Ky
ö neki hamar lön halalara.

Lattiak Bank Banne tekellerefeger, Nem elegiteti
meg azzal öczer, Nem rontattiak meg semermetesse-
get, Nem teheti azbul öczenek keduer.

Iollehert forgodik Kiralne alsöony, Öczenek ha te-
heti keduer alsöony, De tökellotes az Bank Banne as-
söony, Tölle meg nem cziallattatik az alsöony.

A iij

Kiralne

Kiralne asszony sola az őczeuel, ReYTEK hazban lenne ő czendeslegel, Mind addeg forgodnek mesterlegeuel, Hozza vizi Bank Banner bezedueul.

Bank Banner hordozza ű hazaiban, Bezelget ő vele nag' nyaiaffagban, De az Bank Banne semmit nem ertt ebben, Kiralne asszony volna mi zandekban.

Őcze reitezue vala meg hagyot hazban, Asszony az Bank Banner viue az hazban, Iamborsaga meg romla viragaban, Meg tőretek az ő tiszasagaban.

Szegienseget az asszony nem titkollia, Nem sok űdőre vranak meg monda, Mikor vra meg őlele czikola, Sirua vitez vranak ez sőt monda.

Vitez vram nem vagyok milto arra, Te czikolalod meg őlelefedre, Sőt en meltob vagiok meg őlefedre, Hög nem elni ily nag' szegiensegedre.

Mert meg romlottam en tiszasagomban, Es meg szegenuitem iamborsagomban, Szolgalatunkert estem gyalazatban, Nem akarok elny en ez vilagban.

Az te agiad immaron meg seplősült, Tiszasagutal mert tarsod meg őrült, Iamborsaganak haioia el mérült, En miattam orchadra szegien terült.

Nem volt nekem soha ez akaratom, Mindenkor volt ebben artatlanfagom, De ezt miuelte raytam az asszonyom, Őcze miat romla meg tiszasagom.

Nem kyuanom immar en elethemet, Im kezedben hoztam az en feiemet, Fegyuereddel vram őly meg engemet, Ez szegiennel ne egőem kenieremet.

Őly

Őly meg vitez vram kerlek tegeded, Mert el verttem hyreder neuedet, Kissebiterttem te tisztelegedet, Rutitottam te Kiraly kypeder.

Őly meg azért engemet vitez vram, Az szegient magamon hóg ne lathassam, Tisztelegedet ne fogiatkozassam, Eletemmel neuedet ne gyalazzam.

Igen meg haraguek ezen az Bank Ban, Szomorufagat nem ielenti az Ban, Kery feleséget hóg ne sirassa Ban, Meg sünniek ne legien nag' Banattiaban.

Hozzam valo nag' szerelmedert kerlek, Banarodtul meg sünniel arra intlek, Artatlannak teged ebben ismerlek, Meg hal az Kiralne asszony te erted.

Se mmikepen nem vehet io keduet asszony, Noha vrratual vigasztaltatik asszony, Mert erőssen bankodik vala asszony, Rayta eset küssebseg vndoklagon.

Masod nap felesége saua vran, Tőrit oldara kőrtte az Bank Ban, Erőssen fű mérgeben az vitez Ban, Nem tarthattia meg mirget ő magaban.

Mikoron vduarhoz ő be indula, Kiralne asszonniál zemben hogy iuta, Tőrit asszoniahoz mingiarast ranta, Kiralne asszont leg ottan le vaga.

Az vran hazabol Bank Ban ky indula, Az vyres tőrt kezében tartia vala, Az Vduar nepenek az tőrt mutattia, Czendez bezedel nekiek ezt mongia.

Kyrlek tőrőket hóg vezreg legietek, Semmi haborusagot ne szerezetek, Veteknelkül tőrnek ez ne veljietek, Asszoniom iuralmanak itellietek.

A iij

Mert

Mert semmit nem czelekettem öknelkül, Es asz-
soniomon nem löt ez viteknelkül, Nem akarek lenny
halalanelkül, Mert ez elöt item en viteknelkül.

8 Ez my aszsoniunk en hazas tarsomar, Meg fertez-
tette öczeuel agiamat, Hyrem neuem vezte tiztalago-
mat, Eleremben rontotta viragomat.

Ez vilagon azt merem mondanía, Minden halat
kez vagyok senuednie, Az halakra merem feiemet
vetni, Tarsomet akartam bozzut allany.

Im io reguel Kiraly vran indulok, Törüent feiem-
re vramül keuanok, İrdemem szerent büntetést keua-
nok, Igaz az en vram ö hozza futok.

Nem félök mert bizon igazsagomban, Tudom hog
irem vramat vtaban, Törüent varok en tölle ez do-
logban, Meg mondom ezt bizuan igazsagamban.

Ez öo haluan vduar nepe czendeszedek, Ez dolo-
gert haboru nem kezdetek, De Bank Bannak ot beke-
seg adatek, Bank Ban dolga mert helien talalratek.

Hogy iura Bank Ban Constantinapolyban, Kiralt
ott ere Bank Ban az varosban, Görög Czarsarnak lako
varosaban, Bank Ban meg monda dolgat batorlagban.

Illien felseget sokat ez vilagban, Io szerenczes legy
minden dolgaidban, Ki biztal engem Gubernatorlag-
ban, Felelegedet meg öltem Orsagodban.

Mert felesaged en aszsonniom Gertrud, Kit en vel-
tem olliannak mint egy szent, Oly dolgot miuelt ky
meg mondasra rut, Ki ö halalara volt valasztot vüt.

Nemet

1 Nemet orsagbul öczet be hiuatta, Tarsomat velle
eg hazban zarlotta, Erd szerent öczeuel meg seplösit-
tette, Azert ez lön ö halalanakoka.

Nem akartam en elöled el futni, Sohova felseged
elöt el budosny, Kegielmesegeedhez sokram foliamni,
Mert tuttalak teged igaznak lenny.

Im hozzad iöttem nagy bizodalamban, Iteli meg
engeniet igazsagodban, Mert törüeniem vagyon aka-
rarodban, Elerem halalom vagion markodban.

Bizom magam en te igazsagodra, Igaz törüeni se-
rent meg latasodra, Az en feiemet hoztam ide arra,
Ha vitkeztem bator vites halalara.

Nalladnal mas birot en nem keuanok, Töllehet en
neked perefed vagiok, Ez dologban neked ellened va-
giok, Noha szegeny szolgad en neked vagiok.

Ha bunesnek lelz engem törüenniödben, Ram ba-
tor ne tekencz kegyelmesege, Ha mentsege lehez
feiennek ezzel, Veg elöl engem kegyelmesegeedel.

Azert igaz tetelt te tuled varok, Ha nincz vetköm
szabadulast kyuannok, Ha vetköztem en az halalnak
allok, Feiem ide hoztam elöthed allok.

Ha azt lelöd hog aszsonyom vetkeiert, Tülem meg
öleröt az ü büneierr, Miuelv vram io hiröddöt neue-
dert, Tüled meg ne ölethessem ez dologert.

Mert mindenkör biztam te io volthodban, Mert
mindentchieleköttem igazsagban, Minden dolog volt
az eg allapatban, Törüent varok tuled az te vthadbā.

B

Iriak hog' Kiraly ű süueben, Meg nem adok
volna ű elmeieben, Semmi valtozas nem löt ű süueben
Kiraly Bank Bannak söl't il'y tókellerősflegben.

Im iol latom az te emberlegeder, By süan valo tő-
kellereffegeder, Czykőllonkent meg er'em bezedider,
Latom byztodban hozsam iőuesőder.

Ne felisemmit azert az te süueben, Ha ig' vagyon
mint söl'al keresődben, Meg lald hogy küłömbtegne
legiőn ebben, Igaz tőruent tezők neked ezőkben.

Teri haza azert mostan Orsagomban, Ismer Gu-
bernator legy vrasagban, lary hiuen es igazan dolga-
idban, Fogiartkozas semmi ne essek ebben.

Isten szent felsege hogy haza vizen, Telepedesem
niugodalmam lezen, Igaz tőruenniőd neked abbol le-
zen, Ha nincz verked dolgod mind helen lezen.

Egieb valazt en te neked nem adok, Sies haza la-
tod vramban vagyok, Vgyan előbi Andras Kiraly va-
gyok, Igazat larni mindenkor akarok.

Diczerethes hadat viseli vala, Idő muluan hog' Or-
sagaba iuta, Bank Ban nem felerkozek vygiáz arra,
Hogy Kiralytul tőruent keryőn feiere.

Egikor Kiraly feleseger emlere, Ottan Bank Ban
ő magar elő vere, Monda vram Kiraly orsagodban
vag, Tudom ezt hog' igaz feiedelem vagy.

En őlerem meg az te felesegeder, Im kezeden hoz-
tam az en feiemet, Az kyuel meg őltem felesegeder,
Oly bator ezzen tőrrrel meg engemet.

Biztam

Diztam magam te tőrueny teteledre, Tőruenied e-
vartam az en feiemre, Tegy tőruent azert mostan en
feiemre, Hatram en azt Kiraly semeliedre.

Az Bank Bannak Kiraly igaz tőruent tőn, Ky sa-
badulafara Bank Bannak lőn, Hire neue erte Kiralnak
io lőn, Mert igaz Andras Kiraly ű neue lőn.

Szoltan Kiraly ellen ő hadakozot, Vitezkel sok
nierefeget hozot, Sok sient tetemeket onnet el hozot,
Magiaroknak io hirt es neuer hozot.

Magyarok ez dolgot vegiuk ezünkben, Tisfelegert
kőuesfeget eletünkben, Mi eleink dolgarvegiük ezünk-
ben, őket kőuesük iambor eletükben.

Tiztan tarczuk magunkat Istenünknek hiuek legünk
Az my feiedelmünknek, Es my igazak legiunk minde-
neknek, Vg' leherünk kedueben Istenünknek.

Kőnieregionk az mi feiedelmünkert, Mi előnkben
adatot Kiralyunkert, Tarczia meg az Isten az ű sient
fiert, Az meg valto Vr Iesus Christusert.

Ellien ű nagy sokaig ez vilagban, Minden iokat az
Isten neki adgion, Birodalmor vegieg kezeben adgion,
Es minden Magyar erről ament mondgyon.

Ki büeben ezt er'teni akaria, Bonfinius kőniueben
meg talallia, Masik irasaban meg oluashattia, Mert
heredik rezeben el be irta.

Az ki szerzette ezt Magyar versekben, Nem ielene
meg neuer ezekben, Sem penig szerzette vers feiek-
ben, Valkon meg talalliak kalottasgeben.

B ij

Zur

Zűleter vtan enni esrendőben, Ezer ötönázóan es
haruan hetben, Az he hónap sent lakab ünnepeben,
Tisztelességre intelsük mi ezekben.

12

F I N I S.

16
M. ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

TIFFEN® Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

Black

Zületervten enni esrendőben, Ezer ötmázban es
haruan herben, Az he honak bent lakab ünnepeben,
Tisztelegre intelsük mi ezekben.

12

F I N I S.

M. ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

